

Ekosozológovia rokovali

Za účasti členov pracovnej skupiny pre ekosozológiu Slovenskej ekologickej spoločnosti SAV a pozvaných referujúcich z Ministerstva životného prostredia SR, Slovenskej agentúry životného prostredia a vysokých škôl sa uskutočnil dňa 6. februára 1998 na pôde Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave pracovný seminár **Súčasný stav výskumu a výučby v oblasti ochrany prírody v Slovenskej republike**.

Pracovná skupina pre ekosozológiu združuje v súčasnosti 16 členov. Chce vytvárať neformálny priestor pre prípravu pracovných materiálov, prednášok a diskusií v oblasti teórie ochrany prírody, vrátane funkčnosti chránených území (conservation science), hodnotenia stavu genofondu, dynamiky biologickej diverzity a starostlivosti o ne (conservation biology), ako aj kritérií a priorit renaturácie a revitalizácie ekosystémov (restoration ecology).

Účastníci seminára sa rámcovo oboznámili so štruktúrou výučby v oblasti ochrany prírody na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, Fakulte ekológie a environmentalistiky TU vo Zvolene, Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU v Nitre, Pedagogickej fakulte UK v Bratislave a v dištančnom štúdiu Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici. Konštatovali, že v posledných rokoch prekvapujúco narástla diverzita predmetov v tejto oblasti. Ich zabezpečenie študijnou literatúrou je lepšie ako v minulosti, ale len vďaka podpore z medzinárodných programov (najmä TEMPUS), prípadne formou zborníkov z tematických vedeckých konferencií organizovaných napríklad práve Slovenskou ekologickou spoločnosťou.

Okrem požiadaviek na lepšiu

vzájomnú informovanosť medzi jednotlivými pracoviskami zabezpečujúcimi sozologickú výučbu, hovorilo sa aj o potrebe rozvoja ekofilozofie na Slovensku. Považuje sa za účelné spracovať a priebežne aktualizovať podrobnejší prehľad vyučovaných problémov vrátane krátkych anotácií jednotlivých predmetov, dostupný napríklad prostredníctvom Internetu. Prihlásiť sa možno na adrese <listmanager@savba.sk> textom <subscribe sozologia>.

Pokiaľ ide o výskum, ukázalo sa, že napriek tomu, že ekosozologicky a biosozologicky orientované úlohy sa riešia na viacerých pracoviskách, ochranárska prax pociťuje nedosta-

tok informácií, najmä v oblasti biológie druhov a sekundárnych sukcesí. Zástupcovia SAŽP informovali okrem iného o projektoch zameraných na problémové druhy (vydru, netopiere, sysfa, rysa, vlka, medveďa), o akčných plánoch záchrany globálne ohrozených druhov (dropa veľkého, chriašteľa vodného, vydry) a o práci gestorových skupín pre jednotlivé druhy rastlín a živočíchov.

V diskusii a anketnom dotazníku sa účastníci seminára vyslovili za rozvíjanie činnosti najmä v troch oblastiach, ktoré bude pracovná skupina v najbližšom období považovať za prioritné: výmena informácií z výskumu, otázky reprezentatívnosti chránených území a iniciovanie odborných stanovísk k aktuálnym problémom ochrany prírody.

Mikuláš J. Lisický

Externality a možnosti ich riešenia

Katedra verejnej ekonómie Ekonomicko-správnej fakulty Masarykovej univerzity v Brne usporiadala v dňoch 29.–30. januára t. r. v Šlapaniciach pri Brne pracovný seminár venovaný "externalitám". Externalitám venovali na tomto podujatí pozornosť v najširšom zmysle slova (teda i kladným), ale najviac referátov sa dotýkalo externalít environmentálneho charakteru. Pod externalitami totiž rozumieme druhotné, vedľajšie účinky výrobné a spotrebnej činnosti. Ich podstata spočíva v činnosti subjektu, ktorá vyvoláva náklady alebo výnosy u iných subjektov, bez ohľadu na to, či si to želajú alebo nie. V ekonomickej literatúre takto bežne definovanú podstatu externalít niektorí prítomní vysokoškolskí učitelia označili za veľmi širokú, čo znemožňuje ekonómovi vyčíslieť jej sku-

točnú veľkosť. V prípade životného prostredia ide o výpočet celkovej škody vyplývajúcej z jeho znehodnotenia.

Ekonomická teória pokladá externality za dôsledok zlyhania trhu, a tým i jednu z viacerých objektívnych príčin pre zásah štátu do trhovej ekonomiky. Niektorí účastníci seminára vyslovili nesúhlas s takýmto zdôvodňovaním vzniku externalít. Podľa nich pôvod externalít nemožno vidieť v zlyhaní trhu, ale skôr štátu, hlavne jeho nižších zložiek a v zlyhávaní ľudských subjektov.

V oblasti spomínaných zásahov štátu do ekonomiky sa v rámci nástrojov environmentálnej politiky často uvádzajú spotrebné dane, v SR i v ČR obsiahnuté v cenách určitých palív a mazív. Na seminári odzneli námietky k považovaniu